

Чайковська А.Б., здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Панова О.О., д.ю.н., професор

ВІКТИМОЛОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В СФЕРІ АВІАЦІЇ

Віктимологічна профілактика кримінальних правопорушень в сфері авіації — це система заходів, спрямованих на попередження вчинення злочинів у сфері авіації через розуміння та врахування психологічних та соціологічних аспектів, які впливають на злочинну активність в цій галузі. Вона враховує фактори, які можуть спонукати осіб до скоєння авіаційних злочинів та спрямована на попередження цих дій.

Існує кілька факторів, які можуть спонукати осіб до скоєння авіаційних злочинів, серед яких:

1. *Економічний стрес*. Фінансові труднощі, заборгованості та фінансовий стрес можуть спонукати авіаперсонал до незаконних дій, таких як крадіжки, митництво або злочини проти компанії.

2. *Психологічні проблеми*. Особисті психологічні проблеми, такі як депресія, тривожність або особисті розлади, можуть призвести до ненормативної поведінки, включаючи авіаційні злочини. Так, наприклад, 23 березня 1972 року Тимофій Шовкун обманом заволодів літаком, підняв його у повітря, без другого пілота, і не повідомив про це диспетчера. Пілот направив літак на власну квартиру, на третьому поверсі чотириповерхового цегляного будинку. У результаті зіткнення літак повністю зруйнувався і частково згорів, було пошкоджено декілька квартир на третьому і четвертому поверхах будинку. Люди в будинку не постраждали, сам же пілот загинув. Причина інциденту — самогубство Шовкунова Тимофія внаслідок психопатичної реакції на ґрунті сімейних негараздів [1].

3. *Вплив алкоголю і наркотиків*. Вживання алкоголю або наркотиків може погіршити прийняття рішень та координацію, що може призвести до авіаційних злочинів, зокрема випадків п'янства в авіації. Наприклад випадок Eastern Air Lines під час рейсу 40 (1972): Пілоти Eastern Air Lines виявилися під впливом алкоголю під час польоту з Нью-Йорка до Маямі. Це призвело до трагедії, коли літак врізався в Атлантичний океан. Усі на борту загинули.

4. Конфлікти в робочому оточенні. Конфлікти між авіаперсоналом, особливо між пілотами та бортпровідниками, можуть створювати напругу, яка може впливати на безпеку польоту та привести до інцидентів. Прикладом може слугувати інцидент який стався на рейсі з Женеви до Парижа у червні цього року. Повідомляється, що між пілотами стався конфлікт: один чоловік вдарив іншого, після чого пілоти схопили одне одного за горло. Бійку довелося рознімати бортпровідникам. Щоб уникнути повторення інциденту, один із членів екіпажу був змушений провести залишок польоту в кабіні з пілотами. В результаті політ пройшов успішно – пілоти змогли приземлити літак [2].

5. Зловживання привілеями. Особи зі спеціальними правами і доступом до авіаційних об'єктів можуть зловживати своїми привілеями для особистої вигоди або злочинних цілей.

6. Тероризм і злочини проти безпеки авіації. Групи терористів і злочинці можуть планувати та вчиняти злочини проти авіаційної безпеки, включаючи вибухи та викрадення літаків. Так, найгучнішим випадком може слугувати трагедія, яка трапилася 11 вересня 2001 року, нападники-смертники захопили американські пасажирські літаки і врізалися у два хмарочоси Нью-Йорка, вбивши тисячі людей [3].

7. Соціокультурні та політичні фактори. Соціокультурні чи політичні переконання можуть впливати на поведінку осіб і призвести до злочинних актів, які спрямовані проти авіації.

Таким чином, серед основних засобів профілактики кримінальних правопорушень у сфері авіації можливо виділити:

Психологічна підготовка та оцінка. Авіаперсонал повинен проходити психологічну оцінку та підготовку, щоб виявити можливі психологічні проблеми, які можуть впливати на їхню здатність до служби та безпеку польотів.

Суворий відбір та перевірка осіб. Авіакомпанії повинні встановити високі стандарти підбору персоналу та перевірку їхньої історії, включаючи перевірку на наявність кримінального минулого та контроль над доступом до об'єктів авіаційної інфраструктури.

Заходи з попередження вживання алкоголю та наркотиків. Суворий контроль над вживанням алкоголю та наркотиків серед авіаперсоналу є важливим аспектом профілактики злочинів в авіації.

Технічні засоби безпеки. Впровадження сучасних технічних засобів безпеки, таких як системи відеоспостереження та контролю доступу, може допомогти в запобіганні злочинам.

Професійна етика та навчання. Розвиток етичних стандартів та корпоративної культури, які сприяють безпеці та дотриманню правил, є важливими. Також навчання з питань безпеки та ефективного вирішення конфліктів є ключовими.

Використання терміналів та об'єктів безпеки. Забезпечення безпеки в аеропортах та інших авіаційних об'єктах, де перебувають пасажирів і авіаперсонал, є важливим для запобігання тероризму та інших злочинів.

Захист інформації та даних. Захист конфіденційної інформації і даних є важливим для запобігання кіберзлочинам та зламам безпеки.

Література

1. Суїцид серед пілотів. *Вікіпедія Вільна енциклопедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%83%D1%97%D1%86%D0%B8%D0%B4_%D1%81%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4_%D0%BF%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%82%D1%96%D0%B2 (дата звернення 04.11.2023).

2. Патрік Джексон. Напади 11 вересня у США: що сталося у цей день. *BBC News Україна*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-58463114> (дата звернення 04.11.2023).

3. Рознімали бортпровідники: пілоти AirFrance влаштували бійку під час польоту. URL: <https://meta.ua/uk/news/kurezi/53851-roznimali-bortprovidniki-piloti-airfrance-vlashtovali-biiku-pid-chas-polotu/> (дата звернення 04.11.2023).

УДК 343:338.2:629.7(043.2)

Шилова К.Р., здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Панова О.О., д.ю.н., професор

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ АЕРОПОРТУ «ЕЛЬ-ДОРАДО» КОЛУМБІЯ

Ель-Дорадо – найбільший аеропорт Колумбії, на його частку припадає майже половина всіх злетів і посадок повітряних суден, що здійснюються в Колумбії. Аеропорт працює цілодобово та щодня, як і співробітники служби безпеки. Аеропорт Ель-Дорадо патрулюють 500 поліцейських. Обов'язок поліцейських забезпечити безпеку більше 70 000 тис пасажирів, які пройдуть термінали аеропортів найближчу добу і зупинити потік контрабанди.